

Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 teneinde te voorzien in de mogelijkheid bij uitzetting of overdracht te onderzoeken of een vreemdeling lijdt aan een ernstige besmettelijke ziekte (Wet testen bij vertrek)

VOORSTEL VAN WET

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is te voorzien in regels die waarborgen dat indien tot uitzetting of overdracht op grond van de Vreemdelingenwet 2000 kan worden overgegaan, medewerking aan onderzoek naar een ernstige besmettelijke ziekte zo nodig kan worden afgedwongen indien dit noodzakelijk is om vertrek daadwerkelijk te effectueren;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

In de Vreemdelingenwet 2000 wordt, na artikel 63a, een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 63b

1. De vreemdeling werkt mee aan onderzoek naar een bij ministeriële regeling aangewezen infectieziekte waarbij een gegrond vermoeden bestaat van besmettelijkheid en ernstig gevaar voor de volksgezondheid indien dit als vereiste wordt gesteld voor vertrek uit Nederland.
2. Indien de vreemdeling aangeeft zich te zullen verzetten tegen het onderzoek bedoeld in het eerste lid, kan dit tegen zijn wil worden uitgevoerd, tenzij uitzetting of overdracht met andere, minder strikte middelen kan worden gerealiseerd of persoonlijke omstandigheden, de vreemdeling betreffende, hieraan in de weg staan.
3. Onze Minister informeert de vreemdeling tijdig over deze verplichting en over de mogelijkheid dat het onderzoek tegen zijn wil kan worden uitgevoerd.
4. Onze Minister vergewist zich ervan of de te verwachten gevolgen en risico's voor de gezondheid van de vreemdeling in de weg staan aan het uitvoeren van het onderzoek tegen de wil van de vreemdeling op basis van het oordeel daarover van de inrichtingsarts die de vreemdeling behandelt. De inrichtingsarts raadpleegt ten behoeve van deze beoordeling het hem ter beschikking staande dossier met gegevens over de gezondheid van de vreemdeling en de te diens aanzien uitgevoerde verrichtingen.
5. Indien het oordeel niet wordt gegeven door de inrichtingsarts die de vreemdeling behandelt, wordt het oordeel gegeven door een andere inrichtingsarts of een medisch adviseur van de Dienst Justitiële Inrichtingen. De inrichtingsarts die de vreemdeling behandelt, stelt daartoe

het hem ter beschikking staande dossier met gegevens over de gezondheid van de vreemdeling en de te diens aanzien uitgevoerde verrichtingen ter raadpleging beschikbaar aan de andere inrichtingsarts of de medisch adviseur van de Dienst Justitiële Inrichtingen.

6. Het onderzoek wordt uitgevoerd door medisch personeel dat daarvoor is opgeleid en bereid is dit onderzoek te verrichten en vindt, indien het niet wordt uitgevoerd door een arts, plaats onder zijn verantwoordelijkheid.

7. Het onderzoek wordt steeds uitgevoerd op de voor een vreemdeling minst ingrijpende wijze waarmee aan het in het eerste lid beschreven doel kan worden voldaan en wordt uitsluitend tegen de wil van de vreemdeling uitgevoerd indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat de te verwachten gevolgen en risico's voor de gezondheid van de vreemdeling hier niet aan in de weg staan.

8. Uitvoering van het onderzoek tegen de wil van de vreemdeling vindt plaats met medewerking van ambtenaren van politie als bedoeld in artikel 2, onder a en d, van de Politiewet 2012, van ambtenaren van de Koninklijke marechaussee, of van bij besluit van Onze Minister aangewezen andere ambtenaren die beschikken over de benodigde kennis en kunde.

9. De uitkomst van de beoordeling, bedoeld in het vierde en vijfde lid, en van het onderzoek, bedoeld in het eerste lid, worden meegedeeld aan Onze Minister, voor zover nodig in afwijking van de artikelen 7:457 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 88 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld ter waarborging van de persoonlijke levenssfeer van de vreemdeling en over de te verwerken persoonsgegevens over zijn gezondheid.

ARTIKEL II

Deze wet treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin zij wordt geplaatst.

ARTIKEL III

Deze wet wordt aangehaald als: Wet testen bij vertrek.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Memorie van toelichting

Inhoud

Algemeen	3
1. Inleiding	3
2. Hoofdpijnen.....	5
2.1 Context en feitelijke gevolgen van het weigeren van een test.....	6
2.2 Testen onder dwang als ultimum remedium.....	7
2.2.1 Alternatief: quarantaine	7
2.2.2 Alternatief: bilaterale afspraken	8
2.2.3 Alternatief: gebruik vaccinatiegegevens.....	8
2.3 Procedure: individuele beoordeling	8
2.4 Rechterlijke toets	12
2.5 Gedwongen afname.....	13
2.5.1 Rol artsen en medisch personeel.....	13
2.5.2 Delen van de uitslag van de test.....	14
2.5.3 Inzet politie, KMar en andere beambten bij afname onder dwang	15
2.5.4 Inzet van de minst belastende methode.....	15
2.6 Grondrechten	15
2.7 Situatie in andere Europese landen	16
3. Inwerkingtreding / overgangsrecht	16
4. Administratieve lasten en financiële consequenties.....	16
5. Consultatie	18
Artikelsgewijze toelichting.....	19

Algemeen

1. Inleiding

Voor een geloofwaardig en een houdbaar vreemdelingenbeleid is het vertrek uit Nederland van hen die geen recht hebben op verblijf van groot belang. Indien vreemdelingen niet vrijwillig gehoor geven aan de op hen rustende vertrekplicht, moet het mogelijk zijn dit vertrek af te dwingen. De Nederlandse wet- en regelgeving voorziet daarom in de toepassing van een aantal dwangmiddelen. De COVID-19-epidemie heeft echter uitgewezen dat de huidige dwangmiddelen niet in alle gevallen voldoen. Gedurende een lange periode hebben landen aanhoudende inreisvoorwaarden ingesteld om verspreiding van COVID-19 tegen te gaan. Zeer veel landen (derde landen en Europese lidstaten) werkten met een coronatest- of vaccinatievereiste bij inreis. Een aantal landen, zoals Niger en Bangladesh, hanteert dit vereiste nog steeds. Deze vereisten hebben een forse impact op de

uitvoerbaarheid van het terugkeerbeleid. Dit omdat onder de huidige Nederlandse wet- en regelgeving een coronatest en het verstrekken van testuitslagen en vaccinatiegegevens niet afdwingbaar zijn.

Vreemdelingen die Nederland moeten verlaten hebben daardoor de mogelijkheid hun uitzetting te voorkomen door te weigeren zich te laten testen dan wel door niet mee te werken aan de verstrekking van testuitslagen of vaccinatiegegevens aan de Dienst Terugkeer en Vertrek (hierna: DT&V). Dit is helaas niet theoretisch. Vanaf 2021 tot februari 2022 moesten 1.490 vluchten worden geannuleerd in verband met het weigeren van een coronatest. Een dergelijke gang van zaken is zeer onwenselijk en schaadt ook het draagvlak voor het bredere migratiebeleid.

De Vreemdelingenwet 2000 (hierna: Vw 2000) kent een verplichting om medewerking te verlenen aan de handelingen die noodzakelijk zijn voor de voorbereiding van de uitzetting, welke verplichting zich ook uitstrekt tot het ondergaan van een coronatest.¹ Dat bewaring kan worden opgelegd om de vreemdeling beschikbaar te houden voor de terugkeer is, zoals uit de relevante terugkeercijfers blijkt, geen effectief middel om de uitreis alsnog te realiseren.

Er moet ernstig rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat in de toekomst varianten van het COVID-19-virus voor aanhoudende reisvoorwaarden zullen zorgen of dat zich uitbraken van andere besmettelijke ziekten voor zullen doen met vergelijkbare gevolgen. Het is daarom onvermijdelijk dat in de Vw 2000 een grondslag wordt gecreëerd voor het afnemen van een test onder dwang bij vreemdelingen die de plicht hebben om Nederland te verlaten en die weigeren zich kort voor (gedwongen) terugkeer vrijwillig te laten testen. Voorts moet worden voorzien in een grondslag voor het delen van de testuitslag met de bij de uitzetting betrokken beambten. Een test zal uitsluitend in het uiterste geval onder dwang worden afgenomen; dus als er geen effectief toepasbare alternatieven zijn zoals vrijwillige quarantaine of gebruik van vaccinatiegegevens met toestemming van de betrokkene. Quarantaine is overigens enkel een alternatief wanneer het ontvangende land slechts een aantal dagen quarantaine eist als inreisvoorwaarde en daarnaast niet ook een negatieve testuitslag. Ook zal steeds worden beoordeeld of er bijzondere individuele persoonlijke omstandigheden in de weg staan aan het onder dwang afnemen van de test. Voorts bestaat de mogelijkheid dat de rechter zich hierover uitlaat. Dat laat overigens onverlet dat ook als is bepaald dat een test gedwongen kan worden afgenomen, de vreemdeling steeds de mogelijkheid zal hebben de test alsnog vrijwillig te ondergaan en dat zal worden gewaarborgd dat hier bij de betrokkenen beambten steeds oog voor zal zijn.

Het doel van het gedwongen afnemen van een test is het effectueren van de terugkeer van de vreemdeling naar zijn land van herkomst indien de autoriteiten van dat land een negatieve testuitslag daartoe als voorwaarde stellen. Het gedwongen afnemen van de test is, zoals aangegeven, een uiterst middel. Dit zal dan ook altijd enkel aan de orde zijn bij vreemdelingen op wie een terugkeerverplichting rust en die in vreemdelingenbewaring of in strafrechtelijke detentie (het gaat hierbij om vreemdelingen die strafbare feiten hebben gepleegd) zijn geplaatst. Als belangrijke waarborg ter bescherming van de gezondheid en veiligheid van de vreemdeling geldt dat het onderzoek uitsluitend tegen de wil van de vreemdeling wordt uitgevoerd indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat de te verwachten gevolgen en risico's voor de gezondheid van de

¹ Uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (AbRvS), 13 januari 2022, zaak nr. 202107180/1/V3, ECLI:NL:RVS:2022:85.

vreemdelling hier niet aan in de weg staan en dat Onze Minister zich daar eerst van vergewist. Hij doet dat op basis van het oordeel van de inrichtingsarts – de arts die werkzaam is bij de Dienst Justitiële Inrichtingen (hierna: DJI) - die een behandelrelatie heeft met de vreemdelling. Indien dit oordeel niet wordt gegeven door de inrichtingsarts die de vreemdelling behandelt, wordt het oordeel gegeven door een andere inrichtingsarts of een medisch adviseur van DJI. Deze artsen raadplegen daartoe het medisch dossier van de vreemdelling. Hiermee wordt gewaarborgd dat de test uitsluitend gedwongen wordt afgenomen indien dat ook veilig is voor de gezondheid van de vreemdelling.

Een wettelijke grondslag voor een fysiek afgedwongen test en de beoordeling of er daartegen medische belemmeringen bestaan, doet er niet aan af dat de arts en het medisch personeel niet verplicht zijn om mee te werken aan de afname van de test of aan de beoordeling van medische belemmeringen. Zij maken hierin steeds een zelfstandige afweging. Ook geldt dat als een arts op enig moment constateert dat gedwongen afname in een individueel geval medisch niet verantwoord is, de test op dat moment geen doorgang zal vinden. Mocht blijken dat de belemmeringen voor het afnemen van een test onder dwang van tijdelijke aard zijn, dan kan – uiteraard na een nieuwe beoordeling door een arts – de test op een later moment alsnog onder dwang worden afgenomen.

Omdat het zeker niet uitgesloten is dat in de toekomst andere ernstige besmettelijke ziekten aanleiding zullen geven tot vergelijkbare eisen, is in het wetsvoorstel gekozen voor de meer algemene formulering dat moet worden meegewerkt aan 'onderzoek' naar een infectieziekte waarbij een gegronde vermoeden bestaat van besmettelijkheid en ernstig gevaar voor de volksgezondheid. Om de actuele situatie zo helder mogelijk te beschrijven wordt in deze toelichting echter meestal gesproken over de verplichting mee te werken aan een (corona)test.

2. Hoofdpijnen

Op 30 november 2021 heeft de Tweede Kamer de motie Valstar aangenomen², waarin de regering wordt verzocht snel te verkennen of, en zo ja, op welke wijze vertrekplichtige vreemdelingen die door middel van het weigeren van een coronatest hun terugkeerproces frustreren, alsnog effectief uitgezet kunnen worden en hierbij ook de mogelijkheden voor een wettelijke grondslag voor een onvrijwillige coronatest te betrekken.

In reactie op deze motie heeft mijn ambtsvoorganger in een brief van 17 december 2021³ geschetst welke maatregelen zij ter uitvoering van deze motie gaat onderzoeken. In deze brief is aangegeven dat de juridische en praktische haalbaarheid wordt verkend van het creëren van een wettelijke grondslag om ten aanzien van vertrekplichtige vreemdelingen die een test weigeren, deze gedwongen af te nemen. Bij brief van 2 maart 2022⁴ heeft de Staatssecretaris vervolgens meegedeeld dat het kabinet heeft besloten om een wetsvoorstel te initiëren waarmee in de Vw 2000 een grondslag wordt gecreëerd voor het afnemen van een test onder dwang bij vreemdelingen die de plicht hebben om Nederland te verlaten en die weigeren zich kort voor (gedwongen) terugkeer vrijwillig te laten testen, alsook een grondslag voor het delen van de testuitslag met de verantwoordelijke beambten en via hen

² *Kamerstukken II, 2021/22, 35 925 VI, nr. 58.*

³ *Kamerstukken II, 2021/22, 19 637, nr. 2809.*

⁴ *Kamerstukken II, 2021/22, 35 925 VI, nr. 58.*

met de autoriteiten van het land waarnaar de vreemdeling wordt uitgezet of overgedragen, en met de vervoerder die hem naar dit land brengt.

Zoals in de brief van 17 december 2021 al werd toegelicht, moet een complexe proportionaliteitsafweging worden gemaakt waarbij de uitvoerbaarheid van het terugkeerbeleid gewogen moet worden in relatie tot grondrechten, meer specifiek het in artikel 11 van de Grondwet neergelegde recht op onaantastbaarheid van het lichaam. Dit is ook uitdrukkelijk door mijn ambtsvoorganger toegezegd aan het lid Ceder (CU) van de Tweede Kamer tijdens de tweede termijn van de behandeling van de begroting van Justitie en Veiligheid op 25 november 2021.⁵ Want hoewel het ondergaan van een coronatest voor bijna alle Nederlanders inmiddels - helaas - een vanzelfsprekendheid is geworden en dit in de regel is te kwalificeren als een lichte ingreep, waarvan vrijwel steeds mag worden aangenomen dat iemand in staat en bereid is hieraan mee te werken, is gedwongen afname nog altijd een beperking van dat grondrecht, die zonder wettelijke basis niet is toegestaan. Het kabinet is zich bewust van het ingrijpende karakter van de voorgestelde maatregel. Zoals in de voornoemde brief van 2 maart 2022 uitgebreid wordt toegelicht, is inmiddels gebleken dat eventuele alternatieven niet of onvoldoende soelaas zullen bieden.

2.1 Context en feitelijke gevolgen van het weigeren van een test

De Vw 2000 neemt tot uitgangspunt dat een vreemdeling die niet of niet langer rechtmatig in Nederland verblijf heeft, Nederland uit eigen beweging dient te verlaten. Een vreemdeling die dat niet doet kan onder dwang worden uitgezet of, indien een andere lidstaat van de Europese Unie (hierna: EU) verantwoordelijk is voor de behandeling van een asielaanvraag, worden overgedragen (zogeheten: Dublinclaimanten).⁶ Ook uit de relevante EU-regelgeving⁷ volgt dat het legitiem is dat lidstaten vreemdelingen die illegaal op hun grondgebied verblijven, verplichten terug te keren. Het handhaven van een stelsel van verblijfsvergunningen wordt ongeloofwaardig wanneer de rechtsgevolgen van een afwijzing van een verblijfsaanvraag niet kunnen worden gerealiseerd. De rechtsplicht om Nederland te verlaten, brengt onder meer mee dat de vreemdeling actieve en volledige medewerking dient te verlenen aan zijn terugkeer. Soortgelijke verplichtingen gelden ook voor Dublinclaimanten.

De aanhoudende inreisvoorwaarden die landen stellen om verspreiding van COVID-19 tegen te gaan, hebben grote gevolgen voor de uitvoering van het terugkeerbeleid. Als gevolg van deze inreisvoorwaarden beschikt de Nederlandse overheid momenteel in de meeste gevallen niet meer over een effectief middel om vertrek, indien aangewezen, te kunnen afdwingen. Veel vreemdelingen weigeren namelijk zich te laten testen of – in de uitzonderingssituaties dat daarmee kan worden volstaan - hun vaccinatiegegevens te delen, waardoor het vertrek niet kan plaatsvinden. Om een beeld te geven van de omvang van de problematiek: vanaf 2021 tot februari 2022 moesten 1.490 vluchten worden geannuleerd in verband met het weigeren van een coronatest. Vanaf 2021 tot februari 2022 is voorts in 560 Dublinzaken de uiterste overdrachtsdatum verlopen als gevolg van een

⁵ Kamerstukken II, 2021/22, Handelingen, nr. 27, item 12, p. 48.

⁶ Artikelen 61, 63 en 63a, Vw 2000.

⁷ Zie ook preambule punt 8, van Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven (PbEU 2008, L 348, de Terugkeerrichtlijn).

testweigering door de betrokken Dublinclaimant. Dit heeft tot gevolg dat Nederland verantwoordelijk is geworden voor de inhoudelijke behandeling van de asielaanvraag en zorgt dus voor extra belasting van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (hierna: COA) en de Immigratie- en Naturalisatiedienst (hierna: IND). Het niet kunnen afdwingen van vertrek heeft ook forse impact op het zelfstandig vertrek. De praktijk leert immers dat zonder de stok achter de deur van gedwongen vertrek, vreemdelingen ook minder bereid zijn zelfstandig te vertrekken.

Als gezegd is het dus onvermijdelijk dat in de Vw 2000 een grondslag wordt gecreëerd voor het afnemen van een test onder dwang bij vreemdelingen die de plicht hebben om Nederland te verlaten en die weigeren zich kort voor (gedwongen) terugkeer vrijwillig te laten testen. Ik ben van mening dat in dit wetsvoorstel een zorgvuldige balans is gevonden. In de hierna volgende paragrafen wordt dit nader toegelicht.

2.2 Testen onder dwang als ultimum remedium

In de wet wordt de algemene verplichting opgenomen om mee te werken aan onderzoek naar een ernstige besmettelijke ziekte – in de huidige situatie een coronatest – indien dit nodig is om te voldoen aan de inreisvoorwaarden van het land waarnaar de vreemdeling wordt uitgezet of overgedragen of wordt verplicht door de vervoerder die hem naar dat land brengt (het voorgestelde artikel 63b, eerste lid). Het uitdrukkelijke uitgangspunt hierbij is dat een vreemdeling vrijwillig zijn medewerking aan die test verleent, zoals van iedere reiziger wordt verlangd te voldoen aan de vereisten die worden gesteld door het land waarheen wordt gereisd en door de vervoerder.

Tot afname van een test onder dwang zal uiteraard niet worden overgegaan als het land waarnaar de vreemdeling wordt uitgezet of overgedragen of de vervoerder geen voorwaarde stelt met deze strekking of, als dat wel het geval is, de vreemdeling hieraan vrijwillig meewerkt. Als de voorwaarde wel wordt gesteld en de vreemdeling te kennen geeft niet mee te werken, zal in de individuele zaak eerst worden bezien of de uitzetting of overdracht met andere - minder strikte - middelen kan worden gerealiseerd (zie het voorgestelde artikel 63b, tweede lid, en de paragrafen 2.2.1 tot en met 2.2.3 hierna). Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan quarantaine, voor zover het ontvangende land of de vervoerder daarmee kan instemmen. Als uitzetting niet met andere middelen kan worden gerealiseerd, wordt vervolgens beoordeeld of persoonlijke omstandigheden van de vreemdeling aan gedwongen afname van de test in de weg staan (zie ook wat dit betreft het voorgestelde artikel 63b, tweede lid, en paragraaf 2.3 hierna). Als dat het geval is, wordt de test niet gedwongen afgenomen. Als persoonlijke omstandigheden en medische omstandigheden zich niet tegen gedwongen afname verzetten, kan tot de afname worden overgegaan. Daadwerkelijke gedwongen afname zal uiteraard steeds met de grootst mogelijke zorgvuldigheid gepaard gaan (zie hierover artikel 63b, derde tot en met zevende lid, en paragraaf 2.5 waarin onder andere op de rol van het betrokken medisch personeel wordt ingegaan).

2.2.1 Alternatief: quarantaine

Tot op heden is geprobeerd om met bestemmingslanden afspraken te maken over in meerdere zaken toe te passen alternatieven voor de coronatest, bijvoorbeeld door een vorm van quarantaine voorafgaand aan vertrek en/of direct na aankomst in het bestemmingsland overeen te komen, waarbij de DT&V bereid is de kosten voor een eventuele quarantaine na aankomst in het bestemmingsland te

financiering. Uit de ervaringen van de DT&V met de bestemmingslanden kan de conclusie worden getrokken dat op dit moment quarantaine geen effectief alternatief is om de terugkeer te realiseren. Het gaat er immers om of de bestemmingslanden de inreis na een periode van quarantaine accepteren als niet (ook) een coronatest wordt overgelegd. Voor verreweg de meeste benaderde landen geldt dat dit momenteel niet als een structureel alternatief wordt geaccepteerd. Vanzelfsprekend zal hier echter blijvend op worden ingezet. Indien de vreemdeling niet wil worden getest maar bereid is voorafgaand aan vertrek vrijwillig in quarantaine te gaan, én dit door de vervoerder en het land van bestemming wordt geaccepteerd, zal niet tot gedwongen testen worden overgegaan.

2.2.2 Alternatief: bilaterale afspraken

Zoals toegelicht in de meergenoemde brief van 2 maart 2022 wordt er, ook omdat een Europese regeling vooralsnog niet in de lijn der verwachtingen ligt, op ingezet met andere Dublinlidstaten bilaterale maatwerkafspraken te maken waarbij op basis van wederkerigheid reisrestricties kunnen worden aangepast voor Dublinoverdrachten. Dit uiteraard met inachtneming van andere maatregelen om transmissie van het virus te voorkomen. Deze mogelijkheid is in zijn algemeenheid echter om verschillende redenen kwetsbaar en geen effectief alternatief om vertrek te effectueren. Voor eventuele toepassing van dit alternatief is bijvoorbeeld randvoorwaardelijk dat bestemmingslanden hiermee instemmen en niet langer vasthouden aan het voorhanden zijn van een negatieve uitslag van een coronatest. Verkend is of ook andere Dublinlidstaten bereid zijn tot het accepteren van een overdracht direct volgende op vreemdelingenbewaring onder bepaalde voorwaarden. De tot dusverre benaderde, voor Nederland gelet op het aantal Dublinzaken, vijf grootste Dublinlidstaten hebben vooralsnog geen blijk gegeven dergelijke afspraken te kunnen of te willen maken. Ook op deze mogelijkheid zal echter steeds worden ingezet.

2.2.3 Alternatief: gebruik vaccinatiegegevens

Indien de vervoerder en het land waarnaar een vreemdeling wordt uitgezet of overgedragen genoeg nemen met een bewijs van vaccinatie, de betreffende vreemdeling gevaccineerd is, én hij bereid is deze informatie te delen zal evenmin tot gedwongen onderzoek worden overgegaan.

2.3 Procedure: individuele beoordeling en vergewisplicht medische belemmeringen

Zoals in de wet wordt neergelegd (het voorgestelde artikel 63b, derde lid), wordt de vreemdeling tijdig geïnformeerd over de verplichting mee te werken aan het onderzoek en over de mogelijkheid dat dit onderzoek tegen de wil van de vreemdeling kan worden uitgevoerd. In de praktijk zal dit er zo uitzien dat de IND in de (meeromvattende) beslissingen die naar aanleiding van een aanvraag worden genomen informerend meedeelt dat de vreemdeling een vertrekplicht heeft, en dat in het kader van de vertrekplicht de vreemdeling ook kan worden verlangd mee te werken aan een test. Indien geen sprake is van een beslissing op een aanvraag zal de mededeling worden opgenomen in het terugkeerbesluit dat wordt opgelegd door AVIM (Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel) of door de Koninklijke marechaussee (KMar). In vertrekgesprekken zullen medewerkers van de DT&V de verplichting tot meewerken aan een test steeds benadrukken.

Indien een vreemdeling niet meewerkt aan terugkeer zal hij, als wordt voldaan aan de daarvoor geldende voorwaarden, in bewaring worden gesteld. Zodra de vreemdeling in bewaring is gesteld

wordt het traject voor de gedwongen afname van een test in gang gezet, mits wordt voldaan aan alle voorwaarden voor vertrek en er een vlucht geboekt kan worden. Dit traject wordt dus nog niet gestart indien de betreffende vreemdeling niet beschikt over geldige reisdocumenten. Ook als de vreemdeling om juridische redenen nog niet verwijderbaar is, wordt het traject nog niet in gang gezet. Dat een vreemdeling kort voor zijn uitzetting een opvolgende aanvraag indient leidt er daarentegen niet zonder meer toe dat het traject voor de gedwongen afname van een test wordt stopgezet. Het is immers mogelijk dat, met toepassing van artikel 3.1, tweede en derde lid, van het Vreemdelingenbesluit 2000, wordt besloten dat de herhaalde aanvraag niet leidt tot annulering van de vlucht.

Nadat het traject in gang is gezet, zal de bewaringsregievoerder van de DT&V de vreemdeling vragen of hij bereid is om mee te werken aan een test. Indien dat het geval is, en er geen aanwijzingen zijn dat de vreemdeling hierin niet oprecht is, wordt de vrijwillige uitvoering als uitgangspunt genomen en hoeft het traject niet te worden voortgezet. Indien blijkt dat de vreemdeling de test alsnog weigert, wordt het traject alsnog hervat.

Is de vreemdeling desgevraagd (nog steeds) niet bereid om vrijwillig mee te werken aan een test, dan zal worden meegedeeld dat het voornemen bestaat om de test tegen de wil van de vreemdeling uit te voeren. In het kader van dat voornemen zal de bewaringsregievoerder van de DT&V de vreemdeling vragen of er persoonlijke omstandigheden zijn die zich tegen gedwongen afname van een test verzetten. De advocaat die de vreemdeling bijstaat in bewaring zal na het gehoor schriftelijk in de gelegenheid worden gesteld om persoonlijke omstandigheden aan te voeren.

Als belangrijke waarborg ter bescherming van de gezondheid en veiligheid van de vreemdeling geldt dat het onderzoek uitsluitend tegen de wil van de vreemdeling wordt uitgevoerd indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat de te verwachten gevolgen en risico's voor de gezondheid van de vreemdeling hier niet aan in de weg staan én dat Onze Minister zich daar eerst van vergewist (vierde, vijfde en zevende lid). Hij doet dat op basis van een deskundigenoordeel, namelijk het oordeel van de inrichtingsarts – de arts die werkzaam is bij of voor de DJI - en bij wie de vreemdeling in behandeling is. De bewaringsregievoerder zal in de praktijk de behandelend inrichtingsarts vragen of er medische omstandigheden spelen die in de weg staan aan gedwongen afname van de test. Deze arts is het meest aangewezen om deze beoordeling te verrichten. De vreemdeling bij wie een gedwongen test wordt afgenomen, bevindt zich in de meeste gevallen al in vreemdelingenbewaring in een penitentiaire inrichting of zal in een enkel geval met dat oogmerk in vreemdelingenbewaring worden genomen – uiteraard indien ook aan de voorwaarden voor bewaring is voldaan. De inrichtingsarts heeft dus al een behandelrelatie met deze vreemdeling en heeft in die hoedanigheid toegang tot zijn medisch dossier. In het wetsvoorstel wordt expliciet geregeld dat de behandelend inrichtingsarts ten behoeve van deze beoordeling het tot zijn beschikking staande dossier met gegevens over de gezondheid van de vreemdeling en de te diens aanzien uitgevoerde verrichtingen raadpleegt (het voorgestelde vierde lid).⁸ Voor het geval dat niet de behandelend inrichtingsarts, maar zijn collega-inrichtingsarts of de medisch adviseur van DJI de beoordeling doet, wordt in het voorgestelde vijfde lid geregeld dat de behandelend inrichtingsarts het hem ter beschikking staande dossier met gegevens over de gezondheid van de vreemdeling en de te diens aanzien uitgevoerde verrichtingen ter raadpleging aan

⁸ Met de inrichtingsarts wordt bedoeld de arts die werkzaam is bij of ten behoeve van een penitentiaire inrichting als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Penitentiaire beginselenwet en de bevoegdheden uitoefent die in die wet zijn opgedragen aan de inrichtingsarts.

één van hen beschikbaar stelt. Daarmee is een wettelijke grondslag gegeven voor de voor de beoordeling noodzakelijke inzage in en raadpleging van het medisch dossier door de behandelend inrichtingsarts, de niet-behandelend inrichtingsarts en de medisch adviseur van DJI. De voorgestelde artikelonderdelen sluiten aan bij de beschrijving van het medisch dossier als bedoeld in artikel 7:454, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW). Gelet op artikel 7:457, eerste lid, laatste volzin, BW wordt met de introductie van een wettelijke grondslag geregeld dat toestemming van de vreemdeling niet nodig is voor raadpleging van zijn medisch dossier door de behandelend inrichtingsarts, de niet-behandelend inrichtingsarts en de medisch adviseur van DJI ten behoeve van de beoordeling.

Dat het deskundigenoordeel van de inrichtingsarts hier wordt gevraagd, past bij de wettelijke taken en bevoegdheden die deze arts al heeft ten aanzien van vreemdelingen die in vreemdelingenbewaring zijn genomen. Het gaat dan bijvoorbeeld om het geven van een oordeel over medische geschiktheid voor deelname aan sport of een andere activiteit (artikel 42, derde lid, sub c, Penitentiaire beginselenwet); het geven van een oordeel over straffen en maatregelen, zoals plaatsing in een afzonderingscel, opsluiting in een strafcel en camera-observatie (artikel 24, zesde lid, en 51a en 55 Penitentiaire beginselenwet); het uitvoeren van gedwongen geneeskundige behandelingen (artikel 32 Penitentiaire beginselenwet) en het onderzoek aan het lichaam (artikel 31 Penitentiaire beginselenwet).

Zoals hiervoor aangegeven kan de beoordeling in voorkomend geval geschieden door een andere inrichtingsarts dan de arts die vreemdeling behandelt of door een medisch adviseur van DJI. Daarvan zal sprake zijn wanneer de inrichtingsarts die de vreemdeling behandelt, vanuit zijn professionele autonomie bezwaar heeft tegen het gedwongen afnemen van een test en niet wil bijdragen aan de voorbereiding daarvan. De wettelijke grondslag voor deze beoordeling laat immers onverlet dat de arts zelf bepaalt of hij die beoordeling daadwerkelijk wil verrichten. In een dergelijk geval kan de beoordeling worden verricht door een andere inrichtingsarts die daar wel toe bereid is. Indien ook geen andere inrichtingsarts bereid wordt gevonden de beoordeling te verrichten, kan de beoordeling worden verricht door een medisch adviseur van DJI.

Een inrichtingsarts of medisch adviseur zal zich in zijn antwoord beperken tot de mededeling of gedwongen afname al dan niet kan worden verlangd. De bewaringsregievoerder zal voor dit doel dus steeds een inrichtingsarts of medisch adviseur van DJI benaderen. Volledigheidshalve wordt vermeld dat de daadwerkelijke afname van de test niet zal worden verricht door de inrichtingsarts of de medisch adviseur van DJI. De medische beoordeling omvat niet medische bezwaren die eventueel kleven aan het gedwongen afnemen van de test bij de vreemdeling die er doelbewust voor kiest zich te verzetten en waarbij, bijvoorbeeld, het hoofd moet worden vastgehouden. Dat fysieke dwang in dergelijke gevallen op verantwoorde wijze wordt uitgeoefend, is in dit wetsvoorstel geborgd doordat de daarbij noodzakelijke bijstand uitsluitend zal worden verleend door deskundige ambtenaren van politie, de KMar en andere ambtenaren die aantoonbaar beschikken over de benodigde kennis en kunde.

Om een goede beoordeling te kunnen maken van de medische omstandigheden, is het voor de inrichtingsarts of medisch adviseur van DJI van belang dat het medisch dossier van de vreemdeling voldoende relevante, accurate en actuele informatie bevat. Elke vreemdeling die in bewaring wordt genomen, wordt momenteel gevraagd relevante medische informatie te melden bij binnenkomst. Deze

uitvraag zal worden uitgebreid met medische informatie die een rol kan spelen bij het eventueel gedwongen afnemen van een test. Bij ministeriële regeling zullen daarom regels worden gesteld over de te verwerken persoonsgegevens over de gezondheid van de vreemdeling.

De uitkomst van de beoordeling of er medische belemmeringen zijn tegen het gedwongen afnemen van de test en de uitslag van een fysiek afgedwongen test vallen onder het medisch beroepsgeheim van de arts. De arts zal de mogelijkheid hebben zijn beroepsgeheim te doorbreken na een medische beoordeling over veilige afname van de test en/of een onvrijwillige coronatest, als daarvoor een uitdrukkelijke wettelijke grondslag aanwezig is. Deze grondslag is opgenomen in dit wetsvoorstel, namelijk in het voorgestelde artikel 63b, negende lid: de uitkomst van de beoordeling of er medische belemmeringen zijn tegen het gedwongen afnemen van de test en de uitkomst van het onderzoek worden meegedeeld aan Onze Minister, voor zover nodig in afwijking van de artikelen 7:457 BW en artikel 88 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg.

Benadrukt wordt dat de voorgestelde wettelijke grondslag voor de beoordeling niet maakt dat de inrichtingsarts en de medisch adviseur verplicht zijn om mee te werken aan de beoordeling. Zij maken hierin steeds een zelfstandige afweging. Ook geldt dat als de inrichtingsarts of de arts onder wiens verantwoordelijkheid de test wordt afgenomen op enig moment constateert dat gedwongen afname in een individueel geval medisch niet verantwoord is, de test op dat moment geen doorgang zal vinden.

De test zal uiteraard niet tegen de wil van de vreemdeling worden uitgevoerd indien de inrichtingsarts of medisch adviseur van DJI negatief adviseert over gedwongen afname. Het wetsvoorstel belet dit (zevende lid). Indien de inrichtingsarts of medisch adviseur van DJI van oordeel is dat de test wel kan worden afgenomen, zal vervolgens aan de hand van de door de vreemdeling aangedragen persoonlijke omstandigheden een nadere beoordeling plaatsvinden:

- indien de vreemdeling geen persoonlijke omstandigheden aanvoert, kan tot gedwongen afname worden overgegaan. Niet-medische omstandigheden zijn in beginsel geen aanleiding om van gedwongen afname van een test af te zien;
- indien de vreemdeling enkel mondeling medische omstandigheden aanvoert, kan onder verwijzing naar het positieve advies van de inrichtingsarts of medisch adviseur tot gedwongen afname van een coronatest worden overgegaan;
- indien de vreemdeling medische omstandigheden aanvoert en die onderbouwt, zal de inrichtingsarts of medisch adviseur van DJI worden gevraagd of dit aanleiding vormt om van het eerder gegeven advies af te wijken.

Er bestaat niet op voorhand aanleiding om een eventueel asiëldossier te betrekken bij de vraag of er aanleiding bestaat af te zien van afname onder dwang. Meer kwetsbare vreemdelingen zullen niet snel in bewaring worden genomen. Als een vreemdeling in bewaring in een vertrekgesprek zegt dat hij geen test onder dwang kan ondergaan en daarbij redenen noemt die hun grondslag vinden in zijn asiërelaas, kan in het asiëldossier worden gelezen of het relaas geloofwaardig is geacht. Als dit het geval is, zal dit in de meeste gevallen echter nog geen reden zijn om van de procedure voor een gedwongen test af te zien. In plaats daarvan wordt de vreemdeling meegedeeld dat hij weliswaar dit asiërelaas heeft, maar dat DJI hem in staat acht een coronatest onder dwang te ondergaan en de procedure voor een gedwongen coronatest wordt voortgezet.

Het is niet wenselijk op voorhand uit te sluiten dat een minderjarige onder dwang aan een test wordt onderworpen. Het spreekt echter vanzelf dat hier in de praktijk uiterst terughoudend mee zal worden omgegaan en dat de afweging doorgaans zal zijn dat de persoonlijke omstandigheden van de betrokken minderjarige vreemdeling in de weg staan aan afname onder dwang. Er kan echter sprake zijn van zwaarwegende belangen die met zich brengen dat gedwongen afname van een test bij een minderjarige noodzakelijk wordt geacht, waarbij kan worden gedacht aan redenen gelegen in de nationale veiligheid of zwaarwegende belangen van openbare orde. Die kunnen betrekking hebben op de minderjarige maar ook op diens gezinsleden.

2.4 *Rechterlijke toets*

Zoals hiervoor al aangegeven zijn testen, zoals een coronatest, die ten doel hebben vast te stellen of iemand lijdt aan een besmettelijke ziekte in de regel te kwalificeren als een lichte ingreep, waarvan vrijwel steeds mag worden aangenomen dat iemand in staat en bereid is hieraan mee te werken. De afgelopen jaren hebben bijna alle Nederlanders een of meerdere malen een coronatest ondergaan, óók om reizen mogelijk te maken. Dat het een gangbare ingreep is geworden doet er echter niet aan af dat sprake is van een handeling die - ondanks de beperkte belasting ervan - inbreuk maakt op het grondrecht op onaantastbaarheid van het lichaam. In paragraaf 2.6 wordt hier verder op ingegaan.

Ook in gangbare situaties waarin een test wordt verlangd – situaties waar we de afgelopen jaren aan gewend zijn geraakt – zal een persoon die niet bereid is zich te laten testen hier gevolgen van ondervinden. Hij kan bijvoorbeeld niet op reis gaan. Het staat hem echter vrij die keus te maken; van afname onder dwang zal geen sprake zijn. Personen die behoren tot de doelgroep waar dit wetsvoorstel op ziet, vreemdelingen die Nederland moeten verlaten, kunnen een dergelijke keuze niet maken. Om vertrek mogelijk te maken zullen zij moeten voldoen aan de eisen die door vervoerders en bestemmingslanden worden gesteld. Zoals hiervoor is toegelicht is afname onder dwang dan uiteindelijk onontkoombaar.

In de hiervoor reeds genoemde brief van 2 maart 2022⁹ is aangegeven dat zal worden voorzien in de mogelijkheid van een rechterlijke toetsing dan wel beoordeling. In paragraaf 2.3 is toegelicht hoe de individuele beoordeling tot stand komt.

Zo nodig kan ook de rechter zich hierover uitlaten. In artikel 72, derde lid, Vw 2000 wordt bepaald dat met een beschikking gelijk wordt gesteld “een handeling van een bestuursorgaan ten aanzien van een vreemdeling als zodanig”. Uit de geschiedenis van de totstandkoming van die bepaling volgt dat de wetgever heeft beoogd de rechtsbescherming van een vreemdeling in het kader van het vreemdelingenrecht bij uitsluiting op te dragen aan de bestuursrechter, in het bijzonder de vreemdelingenrechter.¹⁰

De wetgever heeft echter niet beoogd zonder meer bezwaar tegen de feitelijke uitzetting mogelijk te maken.¹¹ Een procedure bij de rechter kan niettemin aan de orde zijn als de vreemdeling het niet eens

⁹ *Kamerstukken II 2021/22*, 35 925 VI, nr. 58.

¹⁰ Zie in het bijzonder de wetsgeschiedenis van het gelijkkluidende artikel 1a van de Vreemdelingenwet (oud) (*Kamerstukken II 1992/93*, 22 735, nr. 6, blz. 6/7, en nr. 9, blz. 14). Zie tevens ABRvS, 21 februari 2013, zaak nr. 201103977/1/V1.

¹¹ *Kamerstukken II 1998/99*, 26 732, nr. 3, blz. 35 en 71.

is met de wijze waarop de staatssecretaris van de bevoegdheid tot uitzetting gebruik maakt.¹² Aangenomen mag worden dat het voornemen om de test daadwerkelijk onder dwang af te nemen kan worden aangemerkt als een handeling als bedoeld in artikel 72, derde lid, Vw 2000. Om te voorkomen dat voor de burgerlijke rechter grond zou kunnen bestaan om aanvullende rechtsbescherming te bieden, kan een vreemdeling hiertegen dus bezwaar maken en kan de voorzieningenrechter zich vervolgens in het kader van een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening uitlaten over de rechtmatigheid ervan.¹³

Vanzelfsprekend is het niet passend op de uitkomst van eventuele procedures vooruit te lopen, maar de aanname dat een procedure bij de rechter in het merendeel van de gevallen niet tot de conclusie zal leiden dat de test niet onder dwang mag worden afgenomen, lijkt gerechtvaardigd. Zoals in deze toelichting wordt beschreven, wordt immers zorgvuldig beoordeeld of van een vreemdeling die niet bereid is te worden getest toch kan worden verlangd deze (onder dwang) te ondergaan.

Het ligt daarmee niet erg voor de hand dat een vreemdeling iets zal aanvoeren dat de rechter tot een andere inschatting brengt. Het is bovendien aannemelijk dat mee zal wegen dat vaststaat dat de betreffende vreemdeling geen recht heeft op verblijf in Nederland en dat het, als aan de test wordt meegewerkt, om een lichte ingreep gaat. In zoverre lijkt een eventuele procedure niet op een procedure waarin een herhaalde ('vliegtuigtrap') aanvraag aan de orde is. Dan beoordeelt de rechter bijvoorbeeld of hij de waardering door de vreemdeling van de relevantie van eventuele nieuwe bewijsmiddelen ten aanzien van de verblijfsaanspraken van de vreemdeling kan volgen. Deze situatie is eerder vergelijkbaar met verwijdering van een vreemdeling met fysieke dwang en gebruik van daarvoor passende middelen.

Een andere mogelijkheid is dat een vreemdeling het testen onder dwang na afloop bij de rechter aan de orde stelt. De betreffende vreemdeling kan indien hij meent dat sprake is van onrechtmatig handelen tijdens of na de feitelijke uitzetting, in een afzonderlijke procedure verzoeken om vergoeding van de hierdoor geleden schade.¹⁴

2.5 *Gedwongen afname*

Ook indien tot gedwongen afname van een test kan worden overgegaan, zal vanzelfsprekend de vreemdeling steeds de mogelijkheid hebben de test alsnog vrijwillig te ondergaan. Gewaarborgd zal worden dat hier bij de betrokken beambten steeds oog voor zal zijn.

2.5.1 *Rol artsen en medisch personeel*

Een test zal altijd worden afgenomen onder verantwoordelijkheid van een arts. Over de vraag of gedwongen afname in het individuele geval medisch verantwoord is, heeft altijd de arts het laatste woord. Het onderzoek wordt uitgevoerd door medisch personeel dat is getraind in het afnemen daarvan. Voor de positie van de arts en het overige betrokken medisch personeel is van belang dat zij

¹² Zie ook AbRvS, 21 februari 2013, zaak nr. 201103977/1/V1, ECLI:NL:RVS:2013:BZ2788.

¹³ Zie ook AbRvS, 12 juni 2015, zaak nr. 201306899/1, ECLI:NL:RVS:2015:1995.

¹⁴ Op grond van artikel 8:88, eerste lid, van de Awb, in samenhang gelezen met artikel 72a van de Vw 2000. Zie AbRvS, 12 juni 2015, zaak nr. 201306899/1, ECLI:NL:RVS:2015:1995.

steeds in staat worden gesteld na te gaan of aan de zorgvuldigheidseisen ten aanzien van de vreemdeling is voldaan. In elk individueel geval zal moeten worden beoordeeld of er geen persoonlijke omstandigheden aan de gedwongen test in de weg staan. Dit betekent dat als wordt geconstateerd dat het in een individueel geval niet kan, de test in dat individuele geval niet gedwongen wordt afgenomen.

Ook als afname medisch verantwoord is, dient de medewerking van de arts en het overige betrokken medisch personeel steeds vrijwillig te zijn. Zij kunnen hiertoe nooit door bijvoorbeeld hun werkgever worden verplicht. Een wettelijke grondslag voor een fysiek afgedwongen test laat onverlet dat de arts of overig betrokken medisch personeel hierin steeds een zelfstandige afweging maakt. Dit houdt in dat als de arts of overig betrokken medisch personeel hier in zijn algemeenheid niet aan mee wil werken, zij daartoe uiteraard niet worden verplicht, maar de test wordt afgenomen door iemand die daartoe wel bereid is.

2.5.2 Delen van de uitkomst van de medische beoordeling en de uitslag van de test

Een invasieve test is een medische handeling die door of onder verantwoordelijkheid van een arts uitgevoerd dient te worden. De uitkomst van de beoordeling of er medische belemmeringen zijn tegen het gedwongen afnemen van de test en de uitslag van een fysiek afgedwongen test vallen onder het medisch beroepsgeheim van de arts. De arts zal de mogelijkheid hebben zijn beroepsgeheim te doorbreken na een medische beoordeling over veilige afname van de test en/of een onvrijwillige coronatest, als daarvoor een uitdrukkelijke wettelijke grondslag aanwezig is. Deze grondslag is opgenomen in dit wetsvoorstel, namelijk in het voorgestelde artikel 63b, negende lid: de uitkomst van de beoordeling of er medische belemmeringen zijn tegen het gedwongen afnemen van de test en de uitkomst van het onderzoek worden meegedeeld aan Onze Minister, voor zover nodig in afwijking van de artikelen 7:457 BW en artikel 88 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg.

Het creëren van een wettelijke bevoegdheid voor de arts om de testuitslag te delen met bij de uitzetting betrokken beambten, in het bijzonder de DT&V, biedt een realistisch handelingsperspectief om de knelpunten in het terugkeerproces op te lossen. Bestemmingslanden zullen immers genoeg nemen met een negatieve testuitslag van de terugkerende vreemdeling indien dit als inreisvoorwaarde wordt gesteld. De afweging tussen het belang van het terugkeerbeleid en de doorbreking van het medisch beroepsgeheim, valt volgens het kabinet dan ook ten gunste van het eerste uit. Aangenomen wordt dat de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de vreemdeling die met een wettelijk geregelde mogelijkheid tot doorbreking van het beroepsgeheim ten aanzien van de vreemdeling gepaard gaat, gerechtvaardigd en proportioneel kan worden geacht. Daarbij is van belang dat anders dan bij de doorbreking van het beroepsgeheim ten aanzien van de vaccinatiegegevens, het delen van de testuitslag geen consequenties heeft voor de vaccinatiebereidheid.

De testuitslag wordt, ongeacht het resultaat, gedeeld met de bij de uitzetting betrokken beambten. De mogelijkheid voor de arts om het medisch beroepsgeheim te doorbreken, zal dan ook beperkt zijn tot uitsluitend het delen van de uitslag van de afgenomen test. Met deze beperking wordt het doorbreken van het medisch beroepsgeheim tot het minimum teruggebracht en wordt voorkomen dat vreemdelingen medische zorg mijden uit angst dat hun gegevens bij de DT&V terecht komen.

2.5.3 Inzet politie, KMar en andere beambten bij afname onder dwang

Indien daadwerkelijk moet worden overgegaan tot uitvoering van de test tegen de wil van de vreemdeling, dient het medisch personeel dat de test uitvoert hierbij vanzelfsprekend te worden bijgestaan door beambten die op verantwoorde wijze dwang kunnen uitoefenen indien blijkt dat dat nodig is. Dat ambtenaren van politie en van de KMar hiertoe in staat zijn, behoeft geen nadere toelichting. Voor wat betreft de ambtenaren van politie zal het gaan om ambtenaren als bedoeld in artikel 2, onder a en d, van de Politiewet 2012. Dit zijn (a.) ambtenaren die zijn aangesteld voor de uitvoering van de politietaak en (d.) ambtenaren van de rijksrecherche die zijn aangesteld voor (onder meer) de uitvoering van de politietaak. Omdat niet goed kan worden voorzien of de genoemde ambtenaren steeds in voldoende mate inzetbaar zijn voor deze taak, maakt de wet het verder mogelijk andere ambtenaren aan te wijzen. Uiteraard dient het dan te gaan om ambtenaren die aantoonbaar beschikken over de benodigde kennis en kunde. Het vermoeden is overigens dat in veel gevallen de enkele aanwezigheid van de genoemde beambten voldoende zal zijn om alsnog, zonder fysieke dwang, mee te werken aan de uitvoering van de test. Zoals hiervoor al is aangegeven is van belang dat ook als is bepaald dat een test gedwongen kan worden afgenomen, de vreemdeling steeds de mogelijkheid zal hebben de test alsnog vrijwillig te ondergaan en dat zal worden gewaarborgd dat hier bij de betrokkenen beambten steeds oog voor zal zijn.

2.5.4 Inzet van de minst belastende methode

De coronatest en de antigeentest worden afgenomen door een diepe neusopname en een diepe keelafname. Het is niet uitgesloten dat toekomstige afnamemethoden minder invasief zullen zijn en dat bestemmingslanden die testen eveneens toereikend zullen achten. In het wetsvoorstel wordt expliciet bepaald dat steeds gebruik wordt gemaakt van de voor de betrokken vreemdeling minst ingrijpende wijze van onderzoek (het voorgestelde artikel 63b, zevende lid). Wel is van belang dat door het onderzoek het beoogde doel – vertrek – moet kunnen worden bereikt. Indien de uitslag van een minder invasieve test (nog) niet wordt geaccepteerd door een bestemmingsland, kan dit dus betekenen dat een meer belastende wijze van testen voorlopig wordt voortgezet.

2.6 Grondrechten

Hoewel het ondergaan van een coronatest voor bijna alle Nederlanders inmiddels - helaas - een vanzelfsprekendheid is geworden, maakt een fysiek afgedwongen invasieve coronatest inbreuk op het grondrecht op onaantastbaarheid van het lichaam, zoals beschermd door o.a. artikel 11 van de Grondwet, artikel 8 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM)¹⁵ en artikel 3 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Gezien de aard van de inbreuk is hiervoor een duidelijke en specifieke grondslag in een wet in formele zin nodig, die thans ontbreekt. Voor de vraag of in een wet in formele zin een grondslag kan worden opgenomen om bij vreemdelingen ten behoeve van hun (gedwongen) terugkeer onder (fysieke) dwang een test af te nemen, is het van belang om te bezien of de inbreuk op de lichamelijke integriteit een legitiem doel dient in de zin van artikel 8, tweede lid, EVRM, en in het licht daarvan gerechtvaardigd en proportioneel is in verhouding tot het doel; het handhaven van de uitvoerbaarheid van het terugkeerbeleid. Indien gedwongen afname wordt beperkt tot de gevallen waarin dat niet te

¹⁵ Zie b.v. EHRM 26 maart 1985, appl.no. 8978/80, NJ 1985, 525 (X en Y/Nederland).

vermijden is en de hiervoor beschreven waarborgen in acht worden genomen, is dit naar het oordeel van het kabinet proportioneel.

Zoals in paragraaf 2.3 van het algemeen deel van de toelichting is aangegeven, geldt als belangrijke waarborg ter bescherming van de gezondheid en veiligheid van de vreemdeling dat het onderzoek uitsluitend tegen de wil van de vreemdeling wordt uitgevoerd indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat de te verwachten gevolgen en risico's voor de gezondheid van de vreemdeling hier niet aan in de weg staan en dat Onze Minister zich daar eerst van vergewist (het voorgestelde vierde, vijfde en zevende lid). Hij doet dat altijd op basis van een deskundigenoordeel, namelijk het oordeel van de inrichtingsarts – de arts die werkzaam is bij of voor de DJI (of een andere inrichtingsarts of de medisch adviseur van DJI).

2.7 *Situatie in andere Europese landen*

De situatie dat vreemdelingen door het weigeren van een coronatest hun uitzetting of overdracht frustreren, is in Europa een veel voorkomend probleem. Dit is onder meer voor Denemarken en Zwitserland aanleiding geweest om wetgeving te maken om zo nodig een gedwongen test mogelijk te maken. Uit informatie opgevraagd bij de Duitse autoriteiten blijkt dat Duitsland de bevoegdheid tot afname van een gedwongen test ontleent aan al langer bestaande wet- en regelgeving. Hoewel de contacten met genoemde landen veel waardevolle inzichten hebben opgeleverd, is duidelijk geworden dat de implementatie in deze landen van een wettelijk verplichte coronatest ook sterk verweven is met specifieke rechtstradities die niet overeenkomen met de Nederlandse. Een systeem dat zich leent voor een een-op-een overname door Nederland, biedt wetgeving van deze landen daarom niet. Hoewel er, voor zover bekend, ook nog geen gezaghebbende jurisprudentie is in deze landen, is het bestaan van deze systemen vooralsnog wel ondersteunend aan de stelling dat het niet zonder meer in strijd is met de grondrechten wanneer een coronatest gedwongen wordt afgenomen.

3. Inwerkingtreding / overgangsrecht

Spoedige inwerkingtreding van deze wet is van groot belang om ervoor te zorgen dat de gevolgen van een gebrek aan medewerking bij uitzetting zo snel mogelijk tot het verleden gaan behoren. Er wordt daarom afgeweken van de vaste verandermomenten.

4. Administratieve lasten en financiële consequenties¹⁶

Omdat ervaringsgegevens ontbreken is het niet mogelijk om precies te voorspellen hoeveel vreemdelingen een test niet vrijwillig zullen laten afnemen, waardoor gedwongen afname van de test nodig zal blijken. Wel is het mogelijk om een voorzichtige indicatie hiervan te geven.

Om gedwongen testafname mogelijk te maken, zal een hier niet vrijwillig aan meewerkende vreemdeling in bewaring gesteld worden – uiteraard indien ook aan de voorwaarden voor bewaring is voldaan. Het is de verwachting dat een deel van de vreemdelingen alsnog vrijwillige medewerking verleent aan de afname van een coronatest. Er zullen waarschijnlijk ook vreemdelingen zijn die nog

¹⁶ De inschatting wat betreft aantallen is gebaseerd op de cijfers van 2018 en 2019. De cijfers van 2020 en 2021 geven geen betrouwbaar beeld, omdat in deze jaren gedwongen vertrek vaak niet geëffectueerd kon worden vanwege de beperkingen in verband met COVID-19.

steeds niet mee zullen werken aan afname van een coronatest, of waarvan de medewerking niet op voorhand ingeschat kan worden. Voor deze groep vreemdelingen zullen, naast het medisch personeel, ook daadwerkelijk bevoegde ambtenaren beschikbaar moeten zijn om zo nodig dwang toe te passen. Het aantal vreemdelingen uit de caseload van DT&V dat met escortering van de KMar gedwongen is vertrokken, is een voorzichtige indicatie van het *maximum* aantal vreemdelingen waarvoor de coronatest mogelijk gedwongen afgenomen zal worden. Het ligt in de lijn der verwachting dat wanneer escortering van de KMar nodig is om een vreemdelingen gedwongen te laten vertrekken, deze vreemdeling ook niet vrijwillig een test af zal laten nemen. De gevallen waarbij er in verband met een uitzetting ook daadwerkelijk geweldsmiddelen toegepast moesten worden, vormen een indicatie van het minimum aantal vreemdelingen waarvoor de coronatest gedwongen afgenomen zal worden. Op basis van een ruwe inschatting zal het aantal vreemdelingen waarvoor een coronatest mogelijk gedwongen afgenomen zal worden, minimaal 100 en maximaal 800 vreemdelingen per jaar zijn.

In deze procedure kan onderscheid gemaakt worden tussen een aantal processtappen waar mogelijk administratieve lasten en/of financiële consequenties uit volgen.

- De DT&V informeert de vreemdeling dat ten bate van het terugkeerproces een coronatest wordt afgenomen. Mogelijk stelt de DT&V direct al vast dat de vreemdeling hier niet vrijwillig aan mee zal werken. Op dat moment kan de DT&V afwegen of er persoonlijke omstandigheden in de weg staan aan gedwongen afname. Consequentie is een administratieve handeling: de DT&V moet registreren dat de vreemdeling niet vrijwillig meewerkt, en een gedwongen testafname moet gepland worden. Ingeschat wordt dat deze extra handelingen de DT&V vier uur extra tijd per vreemdeling zullen kosten.
- Er zal vastgesteld moeten worden of de medische omstandigheden van de vreemdeling gedwongen testafname toestaan. De vaststelling hiervan kost 1 uur per vreemdeling, inclusief het communiceren van deze vaststelling aan de DT&V.
- Indien de vreemdeling nog niet in bewaring is gesteld, zal deze in bewaring gesteld worden ter fine van terugkeer. Bewaring kost gemiddeld € 312,- per dag per vreemdeling. Tevens zijn er kosten gemoeid met het in bewaring laten stellen door de DT&V, evenals voor vervoer naar een bewaringslocatie. Geschat wordt dat een vreemdeling gemiddeld 30 dagen in bewaring wordt gesteld voordat gedwongen terugkeer wordt gerealiseerd. Een vreemdeling wordt eerder in bewaring gesteld wanneer kans op onttrekking aan het toezicht aanwezig is (iemand wordt daarom langere tijd, en niet pas op de dag van gedwongen testafname, in bewaring gesteld).
- Hierna volgt daadwerkelijke afname van de coronatest. Coronatests worden in het terugkeerproces al afgenomen bij vrijwillig meewerkende vreemdelingen. De kosten hiervan zijn gemiddeld € 220,- à € 260,- per test. Tevens zal een daartoe aangewezen ambtenaar bij deze testafname aanwezig moeten zijn om, indien de vreemdeling op dat moment ook niet vrijwillig meewerkt aan testafname, dwang toe te passen. De KMar moet hoe dan ook aanwezig zijn bij testafname, omdat wanneer de test wordt ingepland niet bekend is of de vreemdeling op dat moment alsnog vrijwillig zal meewerken.

Een eerste, voorzichtige indicatie van de kosten die gemoeid zijn bij het onder dwang afnemen van een coronatest zijn, op basis van voornoemde kosten en een mogelijke bandbreedte van 100 tot 800 vreemdelingen per jaar bij wie een gedwongen test wordt afgenomen, € 1 miljoen. tot € 8.2 miljoen. Een groot deel van deze geschatte kosten wordt veroorzaakt doordat vreemdelingen die een

coronatest weigeren, in bewaring gesteld worden. Zonder deze kosten (à gemiddeld € 312,- per dag) komt een eerste, voorzichtige indicatie voor testafname onder dwang uit op een bandbreedte van € 80.000 tot € 670.000. Er wordt aangenomen dat het merendeel van de vreemdelingen bij wie een test onder dwang moet worden afgenomen, reeds in bewaring is gesteld vanwege het niet-meewerken aan terugkeer. De kosten van inbewaringstelling worden daarmee al gemaakt en niet veroorzaakt door testafname onder dwang. De bandbreedte van € 80.000 tot € 670.000 is daarmee een meer reële inschatting voor de kosten voortkomend uit testafname onder dwang.

Het niet onder dwang afnemen van een coronatest ter fine van terugkeer kent ook haar kosten. Deze zijn zo mogelijk nog moeilijker concreet inzichtelijk te maken. Een aantal aspecten kan echter wel benoemd worden. Zo blijven vreemdelingen langer in bewaring gesteld wanneer zij niet vrijwillig meewerken aan het afnemen van een coronatest en deze ook niet gedwongen kan worden afgenomen. Kosten voor inbewaringstelling zijn € 312, - per vreemdeling per dag. Tot slot brengt het niet kunnen doen terugkeren van vreemdelingen door het uitblijven van de mogelijkheid een gedwongen coronatest af te nemen, additionele overlast- en maatschappelijke problematiek met zich mee. Hiervan zijn de kosten niet inzichtelijk te maken.

5. Consultatie en advies

Het voorstel is bij brieven van * in consultatie voorgelegd aan ** en **

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I

(Artikel 63b, eerste lid)

In het eerste lid is opgenomen dat de vreemdeling meewerkt aan onderzoek naar een ernstige besmettelijke ziekte, indien dat als vereiste wordt gesteld voor vertrek uit Nederland. Hiervan is sprake indien het onderzoek nodig is om te voldoen aan de inreisvoorwaarden van het land waarnaar hij vertrekt of wordt verplicht door de vervoerder die hem naar dit land brengt. In het eerste lid wordt het woord 'vertrek' gebruikt omdat de verplichting geldt bij uitzetting of overdracht maar ook bij vrijwillig vertrek. In dit eerste lid wordt de hoofdregel geformuleerd. Als een inreisvoorwaarde wordt gesteld, zal deze gelden voor alle reizigers. Het uitgangspunt moet zijn dat vreemdelingen de redelijkheid van deze plicht zullen inzien en vrijwillig zullen meewerken aan dit onderzoek, zoals ook de meeste vreemdelingen vrijwillig meewerken aan terugkeer naar hun land van herkomst.

Zoals hiervoor al aangegeven is de aanleiding voor het wetsvoorstel gelegen in de aanhoudende inreisvoorwaarden die landen hebben ingesteld om verspreiding van COVID-19 tegen te gaan. Omdat het zeker niet uitgesloten is dat in de toekomst andere ernstige besmettelijke ziekten aanleiding zullen geven tot vergelijkbare eisen, is in het eerste lid geregeld dat de betreffende ziekten bij ministeriële regeling worden aangewezen. Dit is noodzakelijk omdat de afgelopen jaren hebben geleerd dat bij het ontstaan van besmettelijke ziekten snel gehandeld moet kunnen worden. Om deze reden wordt in het eerste lid ook meer in zijn algemeenheid gesproken over 'onderzoek' naar een ernstige besmettelijke ziekte.

(Artikel 63b, tweede lid)

Het tweede lid is bedoeld voor de situatie dat een vreemdeling niet bereid is vrijwillig mee te werken aan het onderzoek. Indien dat het geval is, kan dit onderzoek tegen zijn wil worden uitgevoerd. Voordat daartoe wordt overgegaan wordt bezien of het vertrek met andere, minder strikte middelen kan worden gerealiseerd. Ook wordt beoordeeld of persoonlijke omstandigheden, de vreemdeling betreffende, hieraan in de weg staan.

In paragraaf 2.2 van het algemeen deel van deze toelichting is reeds geschetst aan welke alternatieve minder strikte middelen kan worden gedacht. Zoals ook in deze paragraaf is beschreven zullen alternatieven echter zelden soelaas kunnen bieden. In paragraaf 2.3 wordt beschreven hoe wordt beoordeeld of persoonlijke omstandigheden in de weg staan aan een onderzoek onder dwang.

(Artikel 63b, derde lid)

In het derde lid wordt vermeld dat de vreemdeling tijdig wordt geïnformeerd over de verplichting mee te werken aan het onderzoek en over de mogelijkheid dat het onderzoek onder dwang kan worden uitgevoerd. Dit proces is nader omschreven in paragraaf 2.3 van het algemeen deel van deze toelichting.

(Artikel 63b, vierde en vijfde lid)

Als belangrijke waarborg ter bescherming van de gezondheid en veiligheid van de vreemdeling geldt dat het onderzoek uitsluitend tegen de wil van de vreemdeling wordt uitgevoerd indien redelijkerwijs

mag worden aangenomen dat de te verwachten gevolgen en risico's voor de gezondheid van de vreemdeling hier niet aan in de weg staan én dat Onze Minister zich daar eerst van vergewist (vierde vijfde en zevende lid). Onze Minister doet dat altijd op basis van een deskundigenoordeel, namelijk het oordeel van de inrichtingsarts – de arts die werkzaam is bij of voor de DJI - en bij wie de vreemdeling in behandeling is. Deze vergewisplicht voor Onze Minister en de bevoegdheid van de behandelend inrichtingsarts (en in voorkomend geval van zijn collega-inrichtingsarts en de medisch adviseur van DJI) om dit deskundigenoordeel te geven, zijn opgenomen in het voorgestelde vierde en vijfde lid.

Voorts wordt in het voorgestelde vierde lid expliciet geregeld dat de behandelend inrichtingsarts ten behoeve van deze beoordeling het tot zijn beschikking staande dossier met gegevens omtrent de gezondheid van de vreemdeling en de te diens aanzien uitgevoerde verrichtingen raadpleegt (vierde lid).¹⁷ In het voorgestelde vijfde lid wordt geregeld dat de (behandelend of collega-) inrichtingsarts of de medisch adviseur van DJI ten behoeve van deze beoordeling het aan de behandelend inrichtingsarts ter beschikking staande dossier met gegevens over de gezondheid van de vreemdeling en de te diens aanzien uitgevoerde verrichtingen raadpleegt. Daarmee is een wettelijke grondslag gegeven voor de voor de beoordeling noodzakelijke inzage in het medisch dossier. De voorgestelde bepaling sluit aan bij de beschrijving van het medisch dossier als bedoeld in artikel 7:454, eerste lid, van het BW. Gelet op artikel 7:457, eerste lid, laatste volzin, BW wordt met de introductie van een wettelijke grondslag voor raadpleging van het medisch dossier geregeld dat toestemming van de vreemdeling daar niet voor nodig is. De arts dient zich bij de beoordeling te beperken tot de mededeling of gedwongen afname al dan niet kan worden verlangd. Er worden dus geen andere of meer gedetailleerde mededelingen gedaan over de medische situatie van de vreemdeling. Voor een nadere bespreking wordt hier verwezen naar paragraaf 2.3 van het algemeen deel van de toelichting.

(Artikel 63b, zesde lid)

In het zesde lid wordt onder meer bepaald dat het onderzoek wordt uitgevoerd door medisch personeel dat daarvoor is opgeleid en bereid is dit onderzoek te verrichten. Voor de algemene kwalificatie 'medisch personeel' is gekozen omdat mag worden verwacht dat de vreemdeling in de meeste gevallen vrijwillig meewerkt aan de test. In dat geval is het niet nodig dat een test door een arts of verpleegkundige wordt afgenomen. Ook tijdens het grootschalig testen op COVID-19 in Nederland in 2020 en 2021 was dat niet het geval. Vanzelfsprekend geldt dat degene die de test afneemt weet wat hij doet ('daarvoor is opgeleid') en in alle gevallen geldt dat als de test niet wordt uitgevoerd door een arts, deze plaatsvindt onder zijn verantwoordelijkheid. Indien de test plaatsvindt tegen de wil van de vreemdeling, krijgt het vereiste dat de persoon die de test afneemt daarvoor moet zijn opgeleid, een andere lading.

Aangenomen wordt dat de test in die situatie steeds zal worden afgenomen door een verpleegkundige of een arts, en dat deze persoon aantoonbaar beschikt over de kennis en kunde om dit op verantwoorde wijze te doen. Zoals in paragraaf 2.5.3 van het algemeen deel van deze toelichting wordt beschreven wordt het medisch personeel dat de test tegen de wil van de vreemdeling uitvoert, bijgestaan door beambten die op verantwoorde wijze dwang kunnen uitoefenen.

¹⁷ Met de inrichtingsarts wordt bedoeld de arts die werkzaam is bij of ten behoeve van een penitentiaire inrichting als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Penitentiaire beginselenwet en de bevoegdheden uitoefent die in die wet zijn opgedragen aan de inrichtingsarts.

In het artikellid wordt uitdrukkelijk bepaald dat de persoon die de test gaat afnemen, bereid moet zijn dit te doen. Een arts, al dan niet in overheidsdienst, behoudt dus de mogelijkheid niet mee te werken aan deze onderzoeken zonder dat dit voor hem consequenties heeft.

Dat het onderzoek steeds plaatsvindt onder verantwoordelijkheid van een arts, betekent ook dat het uitsluitend tegen de wil van de vreemdeling wordt uitgevoerd indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat zijn gezondheid hierdoor niet in gevaar wordt gebracht. Zoals al toegelicht in paragraaf 2.5.1 van het algemeen deel van deze toelichting heeft de arts steeds het laatste woord over het antwoord op de vraag of gedwongen afname in het individuele geval medisch verantwoord is.

(Artikel 63b, zevende lid)

In het zevende lid wordt geregeld dat steeds de voor de vreemdeling minst ingrijpende wijze van onderzoek wordt gebruikt. In paragraaf 2.5.4 van het algemeen deel van deze toelichting is hier reeds op ingegaan.

(Artikel 63b, achtste lid)

In paragraaf 2.5.3. van het algemeen deel van deze toelichting wordt beschreven welke beambten een arts of een verpleegkundige kunnen bijstaan bij het tegen de wil van een vreemdeling uitvoeren van een test.

(Artikel 63b, negende lid)

In het negende lid wordt bepaald dat de uitkomst van de beoordeling of er medische belemmeringen zijn die het gedwongen afnemen van de test in de weg staan en van het onderzoek, worden meegedeeld aan Onze Minister. Hiermee wordt een wettelijke basis geboden voor het doorbreken van het medisch beroepsgeheim. De omvang van deze doorbreking is beperkt. Het betreft immers uitsluitend de beoordeling of er medische belemmeringen zijn tegen het gedwongen afnemen van de test en de bevinding of de betrokkene aan een besmettelijke ziekte lijdt in een situatie dat de vaststelling hiervan noodzakelijk is om het vertrek te realiseren. De vreemdeling heeft geen rechtens te honoreren belang bij het niet delen van deze informatie. Daar staat tegenover dat de betrokken belangen aan de kant van de overheid aanzienlijk zijn. Indien het weigeren van een onderzoek tot gevolg heeft dat vertrek van vreemdelingen die in Nederland geen aanspraak op verblijf hebben onmogelijk wordt, zal dit het draagvlak voor het bredere migratiebeleid ernstig schaden.

De uitkomst van de beoordeling of er medische belemmeringen zijn die het gedwongen afnemen van de test in de weg staan en van het onderzoek zijn bijzondere persoonsgegevens over de gezondheid van een vreemdeling. Gelet op artikel 107a, eerste lid, Vw 2000 kunnen deze gegevens worden verwerkt voor zover dit noodzakelijk is voor de doelmatige en doeltreffende uitvoering van (onder meer) de uitzetting van vreemdelingen. Artikel 107a, tweede lid, Vw 2000 bepaalt dat deze persoonsgegevens kunnen worden verwerkt door derden, voor zover deze betrokken zijn bij de uitvoering van de Vw 2000 of de Schengengrenscodes en daartoe noodzakelijkerwijs de beschikking over deze gegevens moeten verkrijgen. De uitkomst van het onderzoek kan op deze grond dus ook worden gedeeld met de autoriteiten van het land waarnaar de vreemdeling wordt uitgezet of overgedragen of met de vervoerder die hem naar dit land brengt. Aangenomen mag worden dat doorgifte naar het land waarnaar de vreemdeling vertrekt of de vervoerder die hem naar dat land brengt gerechtvaardigd kan worden geacht, in ieder geval omdat dit noodzakelijk is wegens

gewichtige redenen van algemeen belang.¹⁸ Zonder het delen van de uitslag van het onderzoek is vertrek immers niet mogelijk. Het delen van de gegevens is, indien dit wordt verlangd, dus noodzakelijk voor het uitvoeren van een essentieel onderdeel van het migratiebeleid.

Bij ministeriële regeling worden regels gesteld ter waarborging van de persoonlijke levenssfeer van de vreemdeling. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan regels die waarborgen dat louter die gegevens worden verwerkt die noodzakelijk zijn om het met dit wetsvoorstel beoogde doel te bereiken en dat deze gegevens zo spoedig mogelijk worden vernietigd. Ook zullen bij ministeriële regeling regels worden gesteld over de te verwerken persoonsgegevens over de gezondheid van de vreemdeling. Dit is nodig omdat het medisch dossier van de vreemdeling die in bewaring wordt genomen en van wie mogelijk een gedwongen test wordt afgenomen, informatie moet bevatten die de inrichtingsarts in staat stelt te beoordelen of er medische belemmeringen zijn die het gedwongen afnemen van de test in de weg staan.

Artikel II

Spoedige inwerkingtreding van deze wet is van groot belang om ervoor te zorgen dat de gevolgen van een gebrek aan medewerking bij uitzetting zo snel mogelijk tot het verleden gaan behoren. Er wordt daarom afgeweken van de vaste verandermomenten.

Artikel III

In dit artikel is de citeertitel van deze wet opgenomen.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

¹⁸ Zie artikel 49, eerste lid, aanhef en onder d, van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).